

Academia Română, Filiala Iași
Institutul de Cercetări Economice și Sociale „Gheorghe Zane”

Simpozionul științific național

DREPT, DREPTATE ȘI JUSTIȚIE

Ediția a 2-a

PACEA, JUSTIȚIA ȘI INSTITUȚIILE PUTERNICE

22 noiembrie 2024, ora 10⁰⁰, online

Link:

<https://uso2web.zoom.us/j/87104210989?pwd=65gHuidHjdjbaL2KyHOqMLWFOuAIWG.1>

Organizator:

Academia Română, Filiala Iași

Institutul de Cercetări Economice și Sociale „Gheorghe Zane”, Colectivul de Sociologie și
Drept

Comitet științific:

Prof. dr. Aurora Ciucă, Universitatea „Ștefan cel Mare” din Suceava

CS I dr. Eugen Huzum, Institutul de Cercetări Economice și Sociale „Gheorghe Zane”,
Academia Română, Filiala Iași

Conf. dr. Alina Gentimir, Universitatea „Alexandru Ioan Cuza” din Iași

Comitet organizatoric:

CS dr. Lavinia Andreea Bejan, Institutul de Cercetări Economice și Sociale „Gheorghe Zane”,
Academia Română, Filiala Iași

CSIII dr. Alexandru Sava, Institutul de Cercetări Economice și Sociale „Gheorghe Zane”,
Academia Română, Filiala Iași

CSIII dr. Mihai Lupu, Institutul de Cercetări Economice și Sociale „Gheorghe Zane”,
Academia Română, Filiala Iași

PROGRAM

10.00-12.00: Pace, justiție și instituții eficiente în context intern și european

Moderator: Conf. univ. dr. **Alina Gentimir**

Lavinia Andreea Bejan, CS dr., Institutul de Cercetări Economice și Sociale „Gheorghe Zane”, Academia Română, Filiala Iași:

Obiectivul global „Pace, justiție și instituții eficiente” în Agenda 2030

Snejana Sulima, conf. univ. dr., Facultatea de Drept, Universitatea „Petre Andrei” din Iași:
Război, alegeri și integrare europeană

Aura-Marcela Preda, conf. univ. dr., Facultatea de Drept, Universitatea „Spiru Haret”, CSIII, Institutul de Cercetări Juridice „Acad. Andrei Rădulescu”, Academia Română, București:
Drepturile femeilor în ultimele directive europene

Alexandru Sava, CSIII dr., Institutul de Cercetări Economice și Sociale „Gheorghe Zane”, Academia Română, Filiala Iași:

Considerente de natură etică în asistarea inculpatului la încheierea acordului de recunoaștere a vinovăției

Nadia-Cerasela Aniței, prof. univ. dr., Facultatea de Drept și Științe Administrative, Universitatea „Dunărea de Jos”, Galați:
Reflecții asupra noțiunii de familie

12.00 – 12.15 pauză

12-15. – 14.15: Securitatea, justiția și dreptul internațional

Moderator: CS dr. **Lavinia Andreea Bejan**

Diana Botău, lect. univ. dr., Prodecan, Facultatea de Drept, Universitatea Babeș-Bolyai, Cluj-Napoca:
Aspirațiile statutare ale Organizației Națiunilor Unite și tensiunile designului său instituțional

Mihai Lupu, CSIII dr., Institutul de Cercetări Economice și Sociale „Gheorghe Zane”, Academia Română, Filiala Iași:

Despre legitimitatea jurisdicțiilor internaționale

Raluca Colojoară, asist. univ. dr., Facultatea de Științe ale Guvernării și Comunicării, Universitatea de Vest din Timișoara:

Când alb și negru devin gri: Impactul conflictului armat asupra civililor și a persoanelor hors de combat

Alina Gentimir, conf. univ. dr., Facultatea de Drept, Universitatea „Alexandru Ioan Cuza” din Iași:
Contribuția justiției penale internaționale la consolidarea păcii universale

REZUMATE

Pace, justiție și instituții eficiente în context intern și european

Obiectivul global „Pace, justiție și instituții eficiente” în Agenda 2030

CS dr. **Lavinia Andreea Bejan**

Institutul de Cercetări Economice și Sociale „Gheorghe Zane”,
Academia Română, Filiala Iași

În „Transformarea lumii noastre: Agenda 2030 pentru dezvoltare durabilă”, adoptată prin rezoluție a Adunării Generale a ONU în 2015, a fost inclus, între cele 17 Obiective de Dezvoltare Durabilă cu relevanță globală, un obiectiv referitor la „Promovarea unor societăți pașnice și favorabile incluziunii (...), asigurarea accesului tuturor la justiție și crearea unor instituții eficiente, responsabile și favorabile incluziunii, la toate nivelurile” (ODD16). Lucrarea își propune să urmărească modul în care pacea, securitatea, justiția, instituțiile eficiente și-au găsit locul în acest document, de la dezbaterile și pozițiile politice care au precedat includerea ODD16 în Agendă la țintele stabilite spre atingerea sa și stadiul îndeplinirii lor. Se va configura, astfel, relația acestor concepte cu discursul referitor la dezvoltare, și se vor pune în discuție elemente semnificative ce influențează negativ îndeplinirea acestui obiectiv global.

Război, alegeri și integrare europeană

Conf. univ. dr. **Snejana Sulima**

Facultatea de Drept,
Universitatea „Petre Andrei” din Iași

De curând, au avut loc alegeri în Moldova și Georgia, două state post-sovietice care beneficiază în prezent de statutul de candidate la integrare în Uniunea Europeană. Procesul de integrare a celor două state este condiționat de continuarea reformelor și, mai ales, a unui parcurs democratic pro-european. În prezenta intervenție vom căuta să analizăm în ce măsură narativul războiului din Ucraina a fost utilizat în campaniile electorale din Moldova și Georgia, alături de cel al integrării europene, opunând două orientări pro-vest sau pro-est ale candidaților. În realitate, cele două narrative au fost utilizate de ambele tabere, pro-UE sau pro-Rusia, din cele două state, adâncind și mai puternic clivajul din societățile lor. Ne interesează să vedem cum discursurile legate de război, în opoziție sau nu cu cel privind integrarea europeană au influențat electoratele din Moldova și Georgia în exercițiul lor democratic și, drept urmare, care a fost impactul lor asupra rezultatelor alegerilor.

Drepturile femeilor în ultimele directive europene

Conf. univ., CS III dr. **Aura-Marcela Preda**
Facultatea de Drept, Universitatea „Spiru Haret” București,
Institutul de Cercetări Juridice „Acad. Andrei Rădulescu”, Academia Română,
vicepreședinte Societatea Română de Criminologie și Criminalistică,
președinte Societatea Română de Victimologie

Prezentarea va viza cadrul juridic privind drepturile categoriilor de victime identificate în directivele europene din ultimii 25 ani. Astfel, vom analiza, într-o abordare comparativă, care sunt drepturile, ce presupun acestea concret și de cine depinde respectarea și garantarea acestora în realitate. Concret, vom avea în vedere următoarele directive europene: Directiva 2011/99/UE a Parlamentului European și a Consiliului din 13 decembrie 2011 privind ordinul european de protecție, Directiva 2011/36/UE a Parlamentului European și a Consiliului din 5 aprilie 2011 privind prevenirea și combaterea traficului de persoane și protejarea victimelor acestuia, precum și de înlocuire a Deciziei-cadru 2002/629/JAI a Consiliului, Directiva 2012/29/UE a Parlamentului European și a Consiliului din 25 octombrie 2012 de stabilire a unor norme minime privind drepturile, sprijinirea și protecția victimelor criminalității și de înlocuire a Deciziei-cadru 2001/220/JAI a Consiliului, și Directiva (UE) 2024/1385 a Parlamentului European și a Consiliului din 14 mai 2024 privind combaterea violenței împotriva femeilor și a violenței domestice.

Considerente de natură etică în asistarea inculpatului la încheierea acordului de recunoaștere a vinovăției

CSIII dr. **Alexandru Sava**
Institutul de Cercetări Economice și Sociale „Gheorghe Zane”,
Academia Română, Filiala Iași

Acceptarea sau respingerea, de către inculpat, a încheierii unui acord de recunoaștere a vinovăției, depinde uneori și de calitatea prestației profesionale a avocatului acestuia. Apărătorul inculpatului poate fi pus în situația de a-l sfătui pe cel care a comis o infracțiune să accepte, sau, dimpotrivă, să nu accepte încheierea acordului. Diferitele circumstanțe ale cazului, pot avea implicații asupra vinovăției inculpatului care să nu fie imediat evidente pentru inculpat. În urma studierii dosarului, avocatul trebuie să-l sfătuiască pe inculpat să aleagă o anumită conduită, care este în interesul său procesual, sau doar să-l informeze asupra alternativelor aflate la dispoziție, expunându-i riscurile aferente fiecăreia? În ce situații avocatul poate renunța să-l apere pe client? În această lucrare vor fi analizate câteva aspecte de deontologie profesională în asistarea inculpatului la încheierea acordului de recunoaștere a vinovăției.

Reflecții asupra noțiunii de familie¹

Prof. univ. dr. **Nadia-Cerasela Aniței**

Facultatea de Drept și Științe Administrative, Universitatea „Dunărea de Jos”, Galați

Etimologic, termenul „familie” provine din latinescul *familia*, -ae, care înseamnă totalitatea membrilor dintr-o casă sau gintă. Termenul de „familie”, introdus în Țările Române după 1696 prin filieră neogreacă, desemnează grupul social format din soți și copiii lor, grup numit, până atunci, „fămeie” (de la latinescul *familia*). Acest termen se opune celui de „casă”, care desemna, în principal, grupul de persoane fizice solidarizate prin legături de sânge și prin interese clientelare².

Literatura de specialitate³ precizează că familia, ca instituție socială fundamentală, se intercondiționează cu multiple domenii ale vieții sociale, reprezentând obiectul de analiză al mai multor ramuri ale științei, considerându-se că:

- familia este o realitate biologică, prin uniunea dintre bărbat și femeie și prin procreare;
- familia este o realitate socială, prin comunitatea de viață care se creează între cei care o formează;
- familia este o realitate juridică, prin reglementarea ei și a celor mai importante relații din cadrul acesteia de către normele juridice.

În acest context, observăm că noțiunea de familie poate fi privită din trei puncte de vedere: sociologic, juridic și moral-creștin.

Vom încerca să răspundem la următoarele întrebări:

1. Ce reprezintă noțiunea de familie din perspectivă sociologică?
2. Ce presupune noțiunea de familie din perspectivă moral-creștină?
3. Cum definim termenul de familie din perspectivă juridică?

---

¹ Articolul este finanțat prin Proiectul nr. RF2470/31.05.2024 - Societatea contemporană. Tradiție, tranziție și reforme, Facultatea de Drept și Științe Administrative, Universitatea „Dunărea de Jos”, Galați, România.

² V. BARBU, *De bono coniugali. O istorie a familiei din Țara Românească în secolul al XVII-lea*, Editura Meridiane, București, 2003, p. 22.

³ C. MAREȘ, *Dreptul familiei*, ed. a 4-a, Ed. C.H. Beck, București, 2023, p. 1; I., ALBU, *Dreptul familiei*, Ed. Didactică și Pedagogică, București, 1975, p. 7; R. POPESCU, *Introducere în sociologia familiei: familia românească în societatea contemporană*, Iași, Ed. Polirom, 2009, pp. 1-28.

Securitatea, justiția și dreptul internațional

Aspirațiile statutare ale Organizației Națiunilor Unite și tensiunile designului său instituțional

Lect. univ. dr. **Diana Botău**
Vice-decan, Facultatea de Drept,
Universitatea Babeș-Bolyai, Cluj-Napoca

La fel ca Societatea Națiunilor, Organizația Națiunilor Unite s-a dorit a fi un instrument de salvagardare a păcii și a securității internaționale. Designul instituțional al ONU s-a dorit a fi, de la bun început, superior celui al Societății Națiunilor. S-a păstrat însă tensiunea inițială, de principiu, între cele două valori ale societății internaționale – pacea și securitatea – iar această tensiune este evidentă în special atunci când se impune o ierarhizare și, implicit, o prevalență a uneia, față de cealaltă. ONU a reușit de cele mai multe ori să aplice criterii raționale pentru delimitarea conceptuală a celor două valori și să reacționeze contextual într-o manieră rezonabilă. Totuși, orice ecuație a relațiilor internaționale se complică atunci când unul dintre termeni este un membru permanent al Consiliului de Securitate. În astfel de situații, eficiența decizională a Organizației Națiunilor Unite s-a dovedit a fi deficitară, iar eventualele soluții compensatoare, alternative, îi sunt exterioare și își revendică o legitimitate diferită.

Despre legitimitatea jurisdicțiilor internaționale

CSIII dr. **Mihai Lupu**
Institutul de Cercetări Economice și Sociale „Gheorghe Zane”,
Academia Română, Filiala Iași

Instituite pentru soluționarea conflictelor care implică statele, jurisdicțiile internaționale își trag seva din necesitatea apărării unor valori comune ale umanității. Dacă setul de valori nu este dificil de stabilit, interpretarea și aplicarea principiilor care derivă din respectarea lor generează, în cele mai multe cazuri, dispute serioase, cu mai multe soluții posibile, inclusiv asupra procedurilor de urmat pentru a se ajunge la un numitor comun.

Prima obiecție a celor implicați, în special a celor a căror răspundere se vrea a fi constatată, privește tocmai cadrul procedural, de cele mai multe ori fiind contestată legitimitatea jurisdicției, fără de care instituția își pierde semnificativ din relevanță.

În prezenta comunicare îmi propun să identific cum este justificată legitimitatea jurisdicțiilor internaționale și modalitățile prin care aceasta poate influența actul de justiție.

Când alb și negru devin gri: Impactul conflictului armat asupra civililor și a persoanelor *hors de combat*

Asist. univ dr. **Raluca Colojoară**
Facultatea de Științe ale Guvernării și Comunicării,
Universitatea de Vest din Timișoara

Actele internaționale cu privire la dreptul internațional umanitar, cât și cele care impun anumite obligații în cazul unui conflict armat, fie acesta la nivel internațional sau cu caracter intern, reglementările cu privire la dreptul internațional public, începând cu Carta ONU și încheind cu regulile generale de drept internațional al drepturilor omului, interzic în mod vehement implicarea în cadrul unui conflict armat a persoanelor ce dețin acea calitate de civil sau de persoană *hors de combat*, acordându-le drepturi inerente și protecție internațională.

Având în vedere contextul actual la nivel internațional, multiplele conflicte existente, fie acestea cu caracter intern sau internațional, ne dorim să analizăm situația persoanelor care îndeplinesc caracteristicile celei civile sau a uneia ce se află în afara conflictului și se regăsește în cadrul unei crize umanitare de creație umană, cum sunt acestea protejate, și modul în care o asemenea protecție ar putea fi îmbunătățită.

Contribuția justiției penale internaționale la consolidarea păcii universale

Conf. univ. dr. **Alina Gentimir**
Facultatea de Drept,
Universitatea „Alexandru Ioan Cuza” din Iași

Dezideratul fundamental stabilit prin Declarația Universală a Drepturilor Omului de menținere a păcii universale s-a dovedit în timp a fi iluzoriu în contextul izbucnirii constante de conflicte armate chiar în zone în care erau constatate flagrante, masive și sistematice încălcări ale drepturilor omului. Crearea și funcționarea unor tribunale penale internaționale ad hoc sau a Curții Penale Internaționale, în paralel cu activitatea mecanismelor alternative, precum Comisiile adevărului, s-au dovedit a fi soluții judiciare sau parajudiciare cu efect temporar, care nu au convins statele agresoare să își modifice liniile directoare de politica externă. Astfel apar întrebări referitoare la reconfigurarea strategiilor de acțiune ale instanțelor penale internaționale. Procurorului Curții Penale Internaționale trebuie să i se acorde o mai mare independență în exercitarea atribuțiilor sale de sesizare din oficiu? Camera Preliminară trebuie să își modifice optica de analizare a solicitărilor procurorului? Cum se interpretează criteriul „interesele justiției” în contextul consolidării păcii universale? Care este legitimitatea Curții Penale Internaționale în condițiile în care principalele state agresoare nu au ratificat Statutul de la Roma?